

יחי המלך

קונטרס שבועי בענייני גאולה ומשיח

משיחות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א מליובאוויטש

גליון תשי"ח
ערב שבת-קודש פ' צו, כורים ה'תשס"ח

יוצא לאור על-ידי

תלמידי ה'קבוצה', "חיילי בית דוד" - בית משיח 770

במסגרת אגודת חסידי חב"ד באה"ק, תחת נשיאות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

ק"ה שנה להולדת כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א ונ"ח שנה לנשיאותו

יחי אדוננו מורנו מלך המשיח לעולם ועד

מוקדש

לכ"ק אדמו"ר שליט"א

מלך המשיח

מהרה יגלה אכ"י"ר

לזכות

החתן התי מאיר חיים שיחיי ריבקיין

והכלה מרת סימא תחיי קליין

לרגל נישואיהם בשעתומ"צ, ביום כ"ף אדר ב',

ה"י תהא שנת סגולות חירותנו

"ויבנו בית בישראל בנין עדי עד על יסודי התורה והמצוה

כפי שהם מוארים במאור שבתורה זוהי תורת החסידות"

ולזכות הוריהם

הרה"ת ר' יוסף יצחק וזוגתו מרת חנה העניא שיחיו ריבקיין

הרה"ת ר' אברהם פסח וזוגתו מרת שטערנא שרה שיחיו קליין

נדפס ע"י ידידיהם

הרה"ת ר' יוסף יצחק הלוי וזוגתו מרת גיטל רחל שיחיו שגלוב

נדפס ע"י הרה"ת ר' מנחם מענדל הלוי ז"ל מרת נחמה פייגא

וילדיהם: שולמית ובעלה הרה"ת דוד הלוי ובנם נתן הלוי ש' לאבקובסקי,

מאיר שלמה הלוי, חנה שרה, לוי יצחק הלוי וחווה מוסיא שיחיו שגלוב

ב"ה

3 דבר מלכות

"איש יהודי היה" / קטעים משיח פורים התשל"א

9 זמן הגאולה

אסתר קיבלה חינוך חסידי / הזמן הנוכחי באור הגאולה

12 המעשה הוא העיקר

עליו לדעת שמתכוונים אליו / הוראות למעשה בפועל

13 וילחום מלחמת ה' - וינצח

רצח בחורי הישיבה הי"ד מתחיל משתיקת הרבנים! / בענין שלימות העם והארץ

15 כתי"ק - פרסום ראשון

איך לכבוש את העולם על ידי "צבאות השם" / צילום נדיר מהגהת הרבי על מכתב כלי

לזכות התמימים השלוחים

לישיבת "תומכי תמימים - מלך המשיח" פורט לורדייל, פלורידה
ולזכות קהילת "מרכז משיח - 770" ורב הקהילה הרה"ח **מרדכי ומשפ' שי' ענתי**

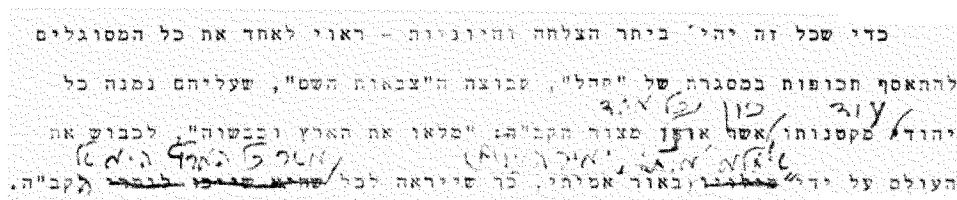
המדורים "דבר מלכות" ו"זמן הגאולה" מוקדשים

לעילוי נשמת ר' **יוסף ארי לייב** ב"ר **משה באר** ע"ה וזוג' מרת **חשא** ב"ר **נטע אורי** ע"ה
ולעילוי נשמת **אורי אהרן יואל** ב"ר **יוסף ארי לייב** ז"ל ו**פאולין** רות ב"ר **יצחק** ע"ה
ולעילוי נשמת ר' **מאיר** ב"ר **צבי** ע"ה **שנאל**
יה"ר שתיכף ומיד ממש יקויים היעוד "הקיצו ורגנו שוכני עפר" והם בתוכם, בגאולה האמיתית והשלימה
ולזכות זוג' - תבלחט"א - מרת ח' **רחל** בת **שפרינצא שנאל**
ולזכות **אורי אהרן יואל** בן מינדל וזוג' בת'יה **רות** בת **שרה** - לזרעא ח' וקיימא, **רחל** יפה בת
מינדל ו**שושנה** חס'יה בת מינדל - לזיווג הגון, **דוד** יעקב בן מינדל - לרפואה שלימה בגשמיית
וברוחניות ולזיווג הגון, **יוסף יצחק** בן דייל פרומה שי' - לברכה והצלחה בגשמיית וברוחניות
צבי בן ח' **רחל** - לרפוש וקרובה, ולזכות כל משפחותיהם שיחיו - לשפע ברכות עד בלי די

איך לכבוש את העולם על-ידי "צבאות השם"

בקשר עם ימי הפורים והקהלת ילדי ישראל על-ידי מרדכי היהודי, הננו מביאים צילום נדיר (מוקטן) מהגהת כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א על סיום מכתב כללי לכל ילדי ישראל ה' עליהם יחיו, מתאריך חול המועד סוכות, פרשת ברכה, שנת הקהל, ה'תשמ"א

(המכתב נדפס בספר "אגרות מלך" ח"ב ע' תכ ואילך)

להלן פענוח הצילום (הכתי"ק בא בהדגשה):

כדי שכל זה יהי' ביתר הצלחה וחיוניות - ראוי לאחד את כל המסוגלים להתאסף חכופות במסגרת של "קהל", קבוצה ה"צבאות השם", שעליהם נמנה כל יהודי מקטנותו, אשר ארצו מצור הקב"ה: "מלאו את הארץ וכבשוה", לכבוש את העולם על ידי "שימלא" אותו, יאיר העולם באור אמיתי, כך שייראה לכל אשר כל הארץ היא של הקב"ה.

צילום הכתי"ק מוקדש לזכות החייל ב"צבאות השם" **רפאל יצחק** בן **רעות** לרגל יום הולדתו בשבת זו

המדור מוקדש

לעילוי נשמת ר' **יהודה** ב"ר **צבי הירש** ע"ה **סטראל** - נפטר ביום כ"ז אלול
ולע"נ זוגתו **טשרנא גיטל** בת ר' **יעקב** ע"ה - נפטרה ביום ה' טבת
יה"ר שתיכף ומיד יקויים היעוד "הקיצו ורגנו שוכני עפר" והם בתוכם, בגאולה האמיתית והשלימה
נדבת בנם - יבלחט"א - הרה"ח **שמואל סטראל** ומשפ' שיחיו

יחי המלך

סניף ארה"ב: 383 Kingston Ave. #38, Brooklyn, NY 11213 • טל': 646-544-5386
סניף ארץ הקודש: רח' דב פרומר 24/5 קרית שמואל, מיקוד: 26501 • טל': (04) 8715-770
דואר אלקטרוני: chinuch@015.net.il • אינטרנט: www.moshiach.net/blind

לאחר מכן הקב"ה עזר ושאלו את המומחים לענייני צבא – והם כולם ענו פה-אחד, שאם יסוגו מתעלת-סואץ, ממעבר המיתלה וממעבר הגידי (כפי שזה נקרא שם) וימסרו את הנפט – מעמידים בסכנה בפועל כמה וכמה מאנשי הצבא, מכיון שאין מקום בטוח בשבילם יותר משם, ואין שום נפט במקום אחר (אלא-אם-כן יבקשו מושינגטון, שהלכה רווחת שהוא אינו אוהב ישראל וכו') כפי שרש"י מביא בפירושו על התורה⁵, ולא צריכים לשער מה יהיה בעתיד, אלא כבר ראו בעבר, לפני חצי שנה).

אמרתי להם: כעת, כשיש לכם דעת 'רופא מומחה', תאמרו שעל-פי שולחן-ערוך אסור לסגת משם!

איזו שייכות יש לזה לשר בממשלה? הרי הוא אינו מבין כלל בענייני צבא, והרי זה אותו שר שלפני שבע שנים ציוה לוותר ולסגת, ומזה השתלשלה "מלחמת יום הכיפורים" – ואותו שר אומר עכשיו שאף-על-פי שהמומחים לענייני צבא אומרים שעל-ידי-זה מעמידים בסכנה את אנשי הצבא וכו', אף-על-פי-כן אומר, שאם יקבלו נייר (על יותר מנייר לא מדברים כלל) מאיש פלוני – יהי' זה 'הישג', ואחר-כך, כשזה הגיע לאותם אלו ש"מלחכי פינכא"⁶ אצלו, הם אמרו שזה לא סתם 'הישג' אלא 'הישג צבאי'!

שאלתי: מה הכוונה 'הישג צבאי' – כאשר כל הגנרלים אומרים פה-אחד שזה בדיוק ההיפך מ'הישג צבאי'?

ואז שוב "כבשו פניהם בקרקע"!

– איך אפשר לכבוש פניו בקרקע? – אמנם לפני שמגיע לפניו דין תורה הוא אינו מחוייב לקחת על-עצמו את כל הדיני-תורה, כמבואר בחושן-משפט⁷, אבל לאחר שהוא כבר אמר את דעתו בענין, ופרסמו והדפיסו זאת בשמו, ומנצלים את זה, והוא לא הכחיש שהוא אמר כך וכך – אין לו כבר שום ברירה, משום שהוא כבר בבית-דין והוא אינו יכול לסלק עצמו מה'דין תורה' – הוא צריך כעת לומר את הדין כמות-שהוא, מכיון שזה נוגע לפיקוח-נפש.

הוא לכלל-הפחות דובר אמת, אבל כאשר זה מגיע ל"מלחכי פינכא", שהוא הרי רוצה 'לצאת ידי-חובה' כלפי מי שעומד על גביו – הוא מאבד לגמרי את הגבול, ואומר עניינים שלא היו ולא נבראו, ומטעה את דעת הציבור בעניינים הנוגעים לפיקוח-נפש.

(משיחת י"ט כסלו ה'תשל"ו – בלתי מוגה*)

(5) וישלח לג, ד.

(7) ריש סי' יב.

(6) פסחים מט, א.

(* המשך השיחה יבוא בעז"ה במדור זה בשבוע הבא. המו"ל

המדור מוקדש

לעילוי נשמת הרה"ג הרה"ח ר' חיים משה יהודה בהר"ד ירמיהו הכהן ולאח ע"ה בלוי מו"ל כת"י הראשונים, רב בית כנסת ומנהיג רוחני במשך יובל שנים, וזיכה אלפים במצוות תפילין ומזוזה נפטרי ג' אייר ה'תשס"ג, לסדר "אמור אל הכהנים" ולע"נ זוגתו הרבנית חנה ח'י' הנה בת ר' מאיר שמריהו ורחל – נפטרה י"ג כסלו ה'תשמ"ג יח"ד שתיכף ומיד יקויים היעוד "הקיצו ורננו שוכני עפר" והם בתוכם, בגאולה האמיתית והשלימה

"איש יהודי היה"

המגילה מספרת בתחילה ש"איש יהודי הי'" אחד שהי' אחראי וממונה להמשיך את ה"יהודי" בעולם לכל יהודי בפרט עי"ז ש"עומד בין ה' וביניכם" • כדי שהעבודה תהי' קלה יותר במהירות יותר ובאופן עמוק ונעלה יותר - לזה צריך את משה רבינו ש"אנכי עומד בין ה' וביניכם להגיד לכם (להמשיך לכם) את דבר ה'" • כשם שאומרים על עבד "מה שקנה עבד קנה רבו" היינו שמלכתחילה "קנה רבו" מכיון שהעבד אינו מציאות בפ"ע כלל - עד"ז משה רבינו: ישנה מציאות ומציאות גדולה ביותר עד כדי כך ש"קיבל תורה מסיני וכו'" אבל מהי כל המציאות שלו - שהוא עבד ה' ובמילא הוא מציאות ה'!

• קטעים משיחת פורים ה'תשל"א - בלתי מוגה

תרגום חפשי ללה"ק - בעריכת מערכת "יחי המלך" ע"פ סרט ההקלטה

להיות נפרד מאלוקות.

וענין זה בכל יהודי נמשך ומתחיל מכך ש"איש יהודי הי'" – וכהפירוש בזה"ש שזוהו מלשון "איש – בעל הבית", בדוגמת הלשון "איש הר הבית"⁶, שפירושו הממונה על הר הבית, ובדוגמת פירוש הפסוק "ה' איש מלחמה"⁷ שהוא ממונה ובעה"ב על ענייני המלחמה, כך גם "איש יהודי" הוא זה אשר ממונה על הענין ד"יהודי" שנמצא בכל ישראל.

ב. והנה, ענין זה ישנו בכל יהודי מצד דרגת ה"גורל" שבו (כמדובר לעיל בהתוועדות⁸), והוא בדוגמת הקשר והשייכות שבין אב לבן

א. הסיפור ד"ימי הפורים האלה"¹ הרי בא לידי ביטוי במגילת אסתר, ושם גם נכתב שימי הפורים צריכים להיות באופן ד"לא יעברו מתוך היהודים וזכרם לא יסוף מזרעם"¹, כולל גם שענינם של "ימי הפורים" נשאר הוראה לכל ימות השנה, והוראה לכל דור ודור ובכל מקום ומקום.

התחלת הענין של "יהודים" במגילה הוא – "איש יהודי הי' בשושן הבירה"²; ותורה שבעל-פה מפרשת³ – שאין הכוונה כאן⁴ ב"יהודי" לשבט מסויים מישראל, אלא שכל יהודי נקרא בשם "יהודי", מכיון שכל יהודי כופר בעבודה-זרה, ואינו רוצה ואינו יכול

(1) אסתר ט, כח.

(2) שם פ, ה.

(3) ראה מגילה יג, רע"א.

(4) לדיעה אחת.

(5) ראה תנ"א מג"א צט, א.

(6) מדות פ"א מ"ב.

(7) בשלח טו, ג ובפרש"י שם.

(8) שיחות קודש"ת של"א ח"א ע' 538 ואילך.

רצח בחורי הישיבה הי"ד מתחיל משתיקת הרבנים!

תרגום חפשי ללשון הקודש - בעריכת מערכת יחי המלך

[.] וכאן באים למאורעות הכי אחרונים*, מה שקרה, רחמנא-ליצלן, עם הקדושים - בחורי הישיבה ה'יקום-דמם.

שזה התחיל מ"במשיח"1 - שאלו שהיו צריכים לומר מהי דעת-תורה, לא אמרו את דעת התורה, או כפי שהגמרא מספרת2 שאירע מעשה ש"כבשו פניהם בקרקע" וזה אחר-כך השתלשל ברשות-הרבנים, או ברשות-היחיד של יהודים; אבל על-כל-פנים, ענינים שהם משכנעים את עצמם שהם כאילו דברי הרשות - עשו מזה 'הישג דתי' ו'הישג צבאי', ואחר-כך רוצים לרמות שזו היא הדרך שעל-ידה יהיה שלום - אך אחר-כך נעשה ההיפך מזה, וכפי שהפסוק מדגיש "לא תאמרון קשר לכל אשר יאמר העם הזה קשר"3.

הקשר של הענין הנ"ל עם המאורעות הכי האחרונים, הוא - שכאשר עשו את הענין הידוע שקראו לו בשם 'הסדר ביניים', שהכוונה בהסדר זה היא שיתפנו מהגבולות הבטוחים (שזמן לפני-כן הם עצמם אמרו שאלו הם הגבולות הבטוחים היחידים) וימסרו את מקורות הנפט (שעל-ידי הנפט הטנקים יכולים לנוע והמטוסים לטוס) לצד שכנגד, ואת מקום המבצר (שאמנם אין זה "גבולות בטוחים", אבל זה על-כל-פנים יותר טוב ממקום מישור) לצד שכנגד -

ואז אני 'הרעשתי': רבנים - תרעישו ("מאכט א שטורעם")! הרי זה היפך הדין!

אך הם אמרו שצריכים לשאול את המומחים לעניני צבא - שהרי אפילו אצל הסנהדרין, כאשר דובר על עניני רפואה, שלחו לשאול אצל רופא מומחה באם לא היה רופא מומחה בין הסנהדרין [שהרי הם היו צריכים ללמוד שבעים לשון (או על-כל-פנים כמה לשונות) עד שהיו צריכים להכיר אפילו ענינים של כישוף, כמבואר בפוסקים4], וישנם כמה וכמה דינים (בפרט בזמננו), של שבת ויום-הכיפורים, הקשורים בפיקוח-נפש ובריאות הגוף, שבהם צריכים לשאול רופא.

ענית להם על כך: אכן, תשאלו את (הרופאים, ובעניינו) המומחים לעניני צבא. אזי ענו: שאחרים ישאלו. ענית להם, שעל אחרים אי-אפשר לסמוך מכיון שהם נוגעים בדבר.

* רצח שלשה בחורי ישיבה הי"ד ברמת מגשימים שברמת הגולן.
(1) תהלים קה, טו. דברי הימים א טז, כב.
(2) שבת קיט, ב: אמר רבי חנינא לא חרבה ירושלים, אלא בשביל שלא הוכיחו זה את זה, שנאמר (איכה א, ו) 'היו שריה כאיילים גו'', מה איל זה ראשו של זה בצד זנבו של זה אף ישראל שבאותו הדור **כבשו פניהם בקרקע** ולא הוכיחו זה את זה.

סנהדרין יט, ב: מעשה ברבי שמעון בן שטח שקרא את ינאי המלך לדין וחכמים שהיו צריכים לדון **כבשו פניהם בקרקע**, ואמר להם רבי שמעון בן שטח "בעלי מחשבות אתם, יבוא בעל מחשבות ויפרע מכם". ומסיימת הגמרא: "בא גבריאל וחבטן בקרקע ומתו".
(3) ישעיהו ח, יב. ובפרש"י.
(4) סנהדרין יז, א. רמב"ם הל' סנהדרין פ"ב ה"א.

במקצתו אתה תופס בכולו"14, במילא כל יהודי זהו הקב"ה כביכול ("יעדער איד אָט דאָס איז דער אויבערשטער כביכול")!

"ישראל אורייתא וקוב"ה כולא חד"15!

- מובן מאליו שלמשמע דברים כאלו יבהלו - היתכן?! זקוקים הרי לראי' מנגלה דתורה - אזי ישנה גמרא בירושלמי16 האומרת "מאן פני האדון ה'17 (זהו) ר' אבהו בקיסרי". שר' אבהו ה' אמורא, ומסופר באיזה מקום ה' נמצא, נשמה בגוף, ויש עליו כמה סיפורים, ואעפ"כ מפרשים בנגלה דתורה ש"מאן פני האדון ה'" - המציאות הזו ("אָט דער און דער"), שאפשר למששו בידים, והגמ' עצמה מספרת עליו כמה סיפורים18, הקשורים לענינים גשמיים שבמדידה והגבלה.

בפנימיות התורה בזהר19 זה מובא בנוגע ל**רשב"י**, "יראה כל זכורך את פני האדון ה'17". דא רשב"י", אך בירושלמי הוא יותר מזה, כי אצל הרשב"י ה' הגילוי דפנימיות התורה [גם ר' אבהו ה' עיקר ענינו באגדתא20, וכפי שהגמ' מספרת21 ש"ד' אבהו ור' חייא בר אבא איקלעו לההוא אתרא, רבי אבהו דרש באגדתא רבי חייא בר אבא דרש בשמעתא. שבקוה כולי עלמא לרבי חייא בר אבא ואזול לגבי דר' אבהו. חלש דעתי' (דר' חייא בר אבא), אמר לי' (ר' אבהו) אמשל לך משל:

15) ראה זח"ג עג, א.
16) לע"ע לא מצאנו זה בירושלמי. ואולי הכוונה לירושלמי בכורים פ"ג ה"ג "הו"י בהיכל קדשו דא ר' יצחק בר' לעזר בכנישתא מדרשא דקיסרין" (וראה גם לקו"ש ח"ב ע' 511 בהערה), אבל מהמונב להלן אודות ר' אבהו, נראה שהכוונה לאיזה מ"מ אחר.
17) תשא לד, כג (והוא הפסוק שהובא בסמוך בזהר). אבל ראה הערה הקודמת.
18) ראה גם סדר הדורות מע' תו"א בערכו.
19) ח"ב לח, א.
20) והיינו - שייך לפנימיות התורה.
21) סוטה מ, א. א. בהנחה כתוב מס' יומא, ואולי הכוונה בנוגע לגדלותו המבוארת שם עג, א.

שלא שייך להסבירו בשכל, ואין צורך כלל להסבירו בשכל [.];

עאכו"כ הקשר של בני ישראל להקב"ה - "בנים אתם לה' אלקיכם"9, ויתירה מזו: אין בני ישראל בנים סתם, אלא כל אחד ואחד מהם הוא "בני בכורי"10!

- לא בגלל שיש להקב"ה "בנים" נוספים ח"ו, אלא חוץ מבנ"י אין להקב"ה "בנים", רק "עבדים". ומעלתם של בני ישראל היא שכל אחד מהם הוא גם "בני בכורי". ובדוגמא: אילו היו "בנים" נוספים, מובנת תוספת העילוי שהיתה לבן הבכור לגבי השאר; כן הוא עתה בנוגע לבני ישראל, שלמרות שאין להקב"ה שום "בנים" נוספים, הנה מלבד היותם "בנים אתם לה' אלקיכם" נוספה להם גם המעלה ד"בני בכורי ישראל".

ולאחר כל זה - מיתוסף בזה ענין עיקרי, כפי שאדמו"ר הזקן מבאר (בדרושים הקשורים עם התחלת תשרי11), שאין הנשמה נעשית ח"ו מציאות בפני עצמה, אמנם נהיית הנשמה נברא, והיא נמצאת בעולמות בי"ע, עד לעולם הזה התחתון שאין תחתון למטה הימנו, אבל כפי שהנשמה היא מציאות נברא - היא מציאות של אלוקות, זהו מציאות כפי שאלוקות נמצאת פה למטה.

וכלשון התניא12 "חלק אלקה ממעל **ממש**" - לא רק כל' הכתוב13 "חלק אלקה ממעל", אלא בתורה שבעל-פה ובפרט בתניא מדגישים ומבארים שזהו ("חלק אלקה ממעל) **ממש**" - שדבר זה נמצא כאן ביהודי זה, והרי זהו חלק מהעצם, וכיון ש"העצם כשאתה תופס

9) ראה יד, א.
10) שמות ד, כב.
11) לע"ע לא מצאנו. וראה לקו"ש ח"ט ע' 210. וש"נ.
12) רפ"ב.
13) איוב לא, ב.
14) כש"ט הוספות סקט"ז. וש"נ. וראה המשך תרס"ז ע' תקכב. המשך תער"ב ח"א ע' תקנג. סה"ש ה'תש"א ע' 32.

עליו לדעת שמתכוונים אליו

כ"ק מו"ח אדמו"ר אמר כמה פעמים¹, שעכשיו אוחזים כבר בסוף הזמן ד"הנה זה עומד אחר כתליו², שזה נאמר על משיח. כותל הכוונה לכותל שנוצר מ"עוונותיכם מבדילים"³, שזהו כותל המפסיק בין ישראל לאביהם שבשמים.

משיח כבר ישנו, רק שהוא עומד אחר כתליו, אחרי הכותל שאנחנו עשינו. צריך רק לשבור את הכותל המפסיק – ויש לנו את משיח.

הענין של משיח החל כבר מהחורבן, כפי שהגמ' אומרת⁴ שבשעת החורבן נולד מושיען של ישראל. וכמעט בכל דור ודור ישנו משיח⁵, אלא שהדור לא זכה שהוא יתגלה בו. זהו בכל דור.

ובפרטיות ישנן שנים מסוימות, שאלו הן השנים שנאמרו עליהן קיצים. ה' הקץ של רש"י⁶ ולא זכו לזה; ה' הקץ של הזהר⁷ בשנת ת"ח ולא זכו לזה וכו'⁸.

ה' גם הענין דשלמה מולכו⁹ שהי' מקובל גדול ומסר את נפשו כדי להתווכח עם "אבי אבות הטומאה" ברומי, ורצה להביא את הגאולה. אלא שהדור לא זכה לזה והוא זכה להשרף על קידוש השם (שהבית יוסף כל ימיו ביקש לזכות לזה¹⁰), וממנו נשאר ספר עם דגל שתלוי בבית הכנסת בפראג, שזה מוסיף חיזוק בגאולה [או שאמר כ"ק אד"ש: להאמונה בגאולה].

עתה כבר עברו כל הענינים, כלו כל הקיצים¹¹, והרבי אמר¹² שעכשיו הקב"ה הצית כבר את כותלי הגלות.

על כאו"א לדעת שזה תלוי בו. ישנם פכים-קטנים שצריכים לבררם, ועל כאו"א לידע שמתכוונים בזה אליו, שהוא צריך לברר את הפכים קטנים והוא צריך להפיץ את מעיינות תורת החסידות.

וזה ישבור את הכותל, ויביא את משיח בגלוי, למטה מעשרה טפחים.
(משיחת ש"פ צו, שושן פורים, בסעודה, ה'תשי"ד - בלתי מוגה)

- 1) ספר השיחות תרצ"ו-ה'ש"ת ע' 316. ועוד.
  - 2) שה"ש ב, ט.
  - 3) ע"פ ישעיהו נט, ב.
  - 4) ירושלמי ברכות פ"ב ה"ד. איכ"ר פ"א, נ.
  - 5) פ"י הברטנורא למגילת רות. וראה שו"ת חת"ס חו"מ (ח"ו) בסופו (סצ"ח). וראה שד"ח פאת השדה מערכת האלף כלל ע. ועוד.
  - 6) ראה פרש"י דניאל ח, יד. פרש"י סנהדרין צז, ב.
  - 7) ראה זוהר ח"א קיז, א. קיט, א. קלט, ב (במהנ"ע).
  - 8) ח"ב י, רע"א. ח"ג רמט, א (ברע"מ). רנב, א. תקו"ז בהקדמה (ד, ב). ועוד.
  - 9) ראה גם לקו"ש ח"כ ע' 234.
  - 10) צמח דוד ה"א רצ"ג. סדה"ד ה"א רצ"ד.
  - 11) ראה לקו"ש חכ"א ע' 176. וש"נ.
  - 12) סנהדרין צז, ב.
- 13) אגרות-קודש ח"ו ע' שעב. הועתק ב"היום יום" בתחילתו.

למה הדבר דומה לשני בני אדם אחד מוכר אבנים טובות ואחד מוכר מיני סדקית, על מי קופצין – לא על זה שמוכר מיני סדקית...].

אבל הוא ה' אמורא [משא"כ הרשב"י], ובנגלה ה' כחו – ואומרים גם עליו ענין זה!

עד שישנו דין²² הנוגע למעשה, ש"כל המהרהר אחר רבו כאילו מהרהר אחר השכינה", שעל-כך לא נאמרו שום הגבלות האם זה דוקא בדור התנאים או דוקא בדור האמוראים או דוקא בדור הגאונים או דוקא בדור הראשונים – זוהי הלכה לכל הדורות כולם, דמכיון שע"פ תורה הוא "דבוי", אזי אם הוא מהרהר אחר רבו – הוא מהרהר אחר השכינה! כך אומרת תורת אמת; אמנם כתוב "כאילו" בכ"ף הדמיון, אבל דמיון לא שייך לומר על שני דברים שאינם בערך זל"ז, ואם בכל זאת מדמים ה"ז סימן שזהו בערכו שלו.

ג. כיון שמציאות זו – ענין הגורל – ישנה בכאו"א מישראל (כנ"ל ס"ב) – א"כ לכאורה מדוע זקוק לממוצעים לזה [שענין זה נמשך בכל יהודי מה"איש יהודי ה"י, הממונה על הענין דיהודי, כנ"ל שם]?

והביאור בזה: ישנו ממוצע שאינו מפסיק אלא ממוצע המחבר, וכמבואר בארוכה החילוק בין הממוצע דמשה שהי' ממוצע המחבר²³ – "אנכי עומד בין ה' וביניכם"²⁴ – לממוצע המפסיק²⁵.

דלכאורה מתעוררת כאן אותה השאלה ("דער זעלבער שטורעם"): הקב"ה הרי ביקש שישמעו את דבריו ללא ממוצעים, ומדוע אמרו בני"ל למשה "דבר אתה עמנו ונשמעה"²⁶,

- 22) שבת קי, א. וראה "יחי המלך" עתר ע' 7 ואילך.
- 23) ד"ה פנים בפנים תרנ"ט. ובכ"מ.
- 24) ואתחנן ה, ה.
- 25) ראה גם הנסמן בלקו"ש חכ"ד ע' 7. ועוד.
- 26) יתרו כ, טו.
- 27) ואתחנן ה, כד בפרש"י. וראה סה"ש תשמ"ט ח"א ע' 230 ובהערה 55.

שזה יהי' דרך משה!?

[וזה אכן נחשב להם כענין בלתי רצוי²⁷, היינו לא כפי שהי' יכול להיות וצריך להיות; אלא שעכ"פ "יותר" להם הקב"ה והסכים שיהי' "אנכי עומד בין ה' וביניכם גו'", והטעם לזה: "כי יראתם מפני האש"²⁸ וכו' וכו', ככל האריכות בזה בתושב"כ ובתושב"פ]

אבל אין זו שאלה, כי ח"ו לומר שהדבר נשאר לבסוף בניגוד לרצונו של הקב"ה, שהרי הענין ד"בל ידח ממנו נדח"²⁹ הוא לא רק בענינים של היפך הקדושה, אלא גם בקדושה גופא – כשהקב"ה אומר שרצונו בתכלית העילוי, מוכרח להיות תכלית העילוי!

אלא מאי, היתה אפשרות שמיד יקויים בבני"ל "אני אמרתי אלקים אתם"³⁰, אלא ש[בגלל החטא] נתגלה לאחר מכן ש"אכן כאדם תמותון"³¹ – אבל אין הפירוש בזה שהקב"ה "חזר בו" ח"ו מכוונתו בתחילה – לא! רק שזה יקח קצת זמן, מכיון שענין זה צריך לבוא ע"י עבודת האדם.

וכדי שהעבודה תהי' קלה יותר, במהירות יותר, ובאופן עמוק ונעלה יותר – לזה צריך את משה רבינו ("אָט דאָ קומט אַרײַן משה רבינו") ש"אנכי עומד בין ה' וביניכם להגיד לכם (להמשיך לכם) את דבר ה'", את ה"אנכי ה' אלקיך"³², לכל יהודי בפרט.

– זה יכול ה' להיות ללא ממוצע המחבר, שהרי "האלקים עשה את האדם ישר"³³, אבל

- 28) ואתחנן שם, ה. וראה גם שם, ב ואילך.
- 29) ע"פ שמואל ב' יד, יד.
- 30) תהלים פב, ו. וראה פרש"י שם: "כשנתתי לכם את התורה נתתי לכם ע"מ שאין מלאך המות שולט עוד בכ"ם".
- 31) שם, ז (וראה פרש"י שם). בהנחה: ובני אדם כולכם (ראה תהלים שם, ו), אבל לכאו' הכוונה לפס' זה.
- 32) יתרו שם, ב.
- 33) קהלת ז, כט (בשינוי הסדר).

המדור מוקדש לעילוי נשמת החייל בצבאות השם
דותן ישראל ע"ה בן – יבדלו לחיים טובים ארוכים – אברהם וסילבי שיחיו ואנונו
 נפטר ביום כ"ט ניסן ה'תשס"ז
 ולעילוי נשמת שמעון בן יהושע ע"ה ומוניק בת אליהו מיארה ע"ה
 יה"ד שתיכף ומיד יקויים היעוד "הקיצו ורגנו שוכני עפר" והם בתוככם, בגאולה האמיתית והשלימה

בגלל ש"המה בקשו חשבונות רבים"³⁴ אירעו כמה ענינים שבעקבותם היו צריכים להגיע לממוצע. אבל הממוצע גורם לכך שזה יהי ממוצע המחבר, עד שנהי' לדבר אחד ממש "חלק אלקה ממעל ממש"³⁵, לא רק מצד למעלה, אלא גם כפי שנמצא בגלוי כאן למטה.

ד. ובזה יובן מדוע כל ענין היהודים במגילה מתחיל בפסוק "איש יהודי הי'":

מכיון שנמצאים במעמד ומצב ד"אכתי עבדי דאחשורוש אנן"³⁶, ואחשורוש "מולך מהודו ועד כוש"³⁷, "מושל בכיפה"³⁸, ולאח"ז צריכים לספר שכל בני ישראל היו "יהודים" – נשאלת השאלה: כיצד היו כולם "יהודים", הן אלו הנמצאים בשושן הבירה (הראויים לחצר, לגינה או לביתן³⁹), והן אלו הנמצאים בפניה נידחת ועד גם באיי-הים?

– לכן מספרים בתחילה ש"איש יהודי הי'", אחד שהי' אחראי וממונה להמשיך את ה"יהודי" בעולם לכל יהודי בפרט, עי"ז ש"עומד בין ה' וביניכם" הוא המשיך את ה"אנכי ה' אלקיך" – ל' יחיד⁴⁰ – לכל אחד ואחד, היינו, שה"אנכי" ע"י הממוצע של "הוי" נהי' "אלקיך" – כחך וחיותך⁴¹, ועי"ז נפעל ענין ה"יהודים" בבני ישראל.

וזהו הפירוש השני ב"ליהודים היתה"⁴², שבלשון הקודש יש בתוכן תיבת ה"י" (היתה) גם ענין של בעלות ("בעל-הבית שקייט") – כשאומרים שהיתה לו נחלה כזו וכזו, הכוונה

34 קהלת שם.

35 כנ"ל ס"ב. ע"ש.

36 מגילה יד, א.

37 אסתר א, א.

38 מגילה יא, סע"א. ועוד. וראה הנסמן בלקו"ש ח"ד ע' 3.

39 ע"פ אסתר שם, ה. מגילה יב, א.

40 ראה ילקוט שמעוני עה"פ (יתרו שם): כאו"א מישראל הי' אומר כו'.

41 ראה טור ושוע"ע (שו"ע אדה"ז) או"ח ס"ה. לקו"ת

היא שנחלה זו שייכת אליו והוא בעה"ב עלי'. ומצד זה שהם היו "יהודים", אזי "ליהודים היתה" – הם נהיו בעלי-בתים על הענין ד"אורה ושמחה וששון ויקר"⁴².

* * *

ה. [.] בכלל יהודי הנמצא בגלות יש לו הגבלות והגדרות כאלו ואחרות, אמנם בענינים שהתורה אומרת שבהם אין הוא מוגבל, הרי הוא עושה אותם באופן כזה שאפי' אם נבוכדנצר (ש"הלבנון באדיר יפול"⁴³) – המושל בכיפה – אומר אחרת, אזי עונה לו היהודי: "את וחד כלב שוין"⁴⁴, וזה אומרים לנבוכדנצר עצמו, דלכאורה הרי זו מרידה במלכות, והרי מצווים לא למרוד⁴⁵, וכתב⁴⁶ "והתפללו בשלום העיר וגו'" דקאי (באותו זמן) על נבוכדנצר, אבל מכיון שרצה לגעת ב"יהודי" שביהודי, ענו לו מיד⁴⁵ – "את וחד כלב שוין!" אי אפשר לשקר לו אלא צריכים לומר לו את האמת, כי יהודי מתנהג על פי תורת אמת.

וכדי להקל זאת יותר, ישנו ה"איש יהודי", שזה הי' מרדכי אשר הי' בעה"ב על בחינת ה"יהודי", כיון שהי' חבר וראש הסנהדרין וכו', וכדי להיות בסנהדרין צריכים להיות סמוכין איש מפי איש עד משה רבינו⁴⁷:

לא נוגעת כאן מידת חכמתו, הוא יכול להיות החכם הגדול ביותר, הנבון הגדול ביותר והלמדן הגדול ביותר, אבל אם יאמר שהוא הולך לפסוק דין בכח עצמו, בגלל שיש לו

ר"פ ראה. ובכ"מ.

42 אסתר ח, טו.

43 ישע"י, לד. וראה ירושלמי ברכות פ"ב ה"ד ואיכ"ר פ"א, נא – דמדובר על חורבן בית ראשון (ע"י נבוכדנצר).

44 ויקר ספ"ג.

45 ראה ויקר שם.

46 ע"פ ירמ' כט, ז.

47 רמב"ם הל' סנהדרין פ"ד ה"א ואילך.

ולא רק הם לא חשבו על עצמם ועמדו במס"נ, אלא גם אספו כ"ב אלף תינוקות של בית רבן ופעלו בהם שילמדו תורה במס"נ, וע"י התינוקות של בית רבן הם גילו את כח המס"נ בכל בני ישראל, גם באלו ש"השתחוו לצלם" ו"נהנו מסעודתו של אותו רשע"¹⁹ – וכפי שמובא שלא עלה מחשבת חוץ ח"ו על לב אחד מהם במשך כל השנה²⁰, ודוקא עי"ז ביטלו את הגזירה.

ד. הלימוד מזה לנשי ובנות ישראל בכלל, ובנות חב"ד בפרט:

כאשר מדובר בחינוך הילדים, אין לחשוב על ה"תכלית" שלהם, אלא יש לחנכם ברוח התורה. לא להביט על החברות שאצלם יגדלו הילדים מסודרים, האחד יהי' דוקטור, השני יהי' עורך-דין והשלישי לכל-הפחות מצחצח נעליים...

[באמריקה ישנה אימרה שמצחצח נעליים זה גם משהו, שהרי ראקעפעלער²¹ הי' פעם מצחצח נעליים, ולאחמ"כ נהי' גביר גדול]

אבל אם היא תשלח את הילד שלה לישיבה, הוא יהי' בטלן ואפי' לא יידע לצחצח נעליים, הוא כלל לא יידע איך מחזיקים מברשת ביד... במילא היא מפחדת לשולחו לישיבה, שהרי מהיכן יתפרנס?

צריכים לדעת, שאין לעשות את כל החשבונות הללו, יש לידע שהקב"ה הוא זן ומפרנס לכל²², ולא צריכים לעזור לו או לחסוך עבודה בשבילו, מה שדרוש לעשות – זה לחנך את הילדים בדרך התורה, ועי"ז יהי' להם אושר ועושר גם בגשמות.

אין מה להביט על דלת השכן ולקנא בכך שלילד שלו תהי' דירה, ולשני מכונית ולשלישי כל מיני רוחות אחרים ("אן אנדער שווארץ-יאָר"), אלא יש למסור את הילד למלמד שאינו מכיר את שפת המדינה, והוא אפילו איננו יודע מה שמו של הנשיא הנוכחי (בארה"ב) ומי הי' הנשיא שלפניו, ונוסף לזה הוא גם הולך עם זקן ארוך... ודוקא מלמד כזה יחנך את הילדים בדרך התורה והמצוות, ועי"ז דוקא מצילים את הילדים, ומצילים את כל העם היהודי.

ה. וזוהי גם ההוראה מהנ"ל לעסקנים, שעליהם להשתדל ולמסור את כל כוחותיהם עבור חינוך הכשר. ואף אם זה לא נוגע לו כלל, עליו ללמוד מאסתר, שלמרות שהגזירה לא נגעה לה, מכל-מקום "ותתחלחל המלכה" והיא הלכה במס"נ, כיון שהגזירה על בני ישראל היתה אצלה דבר פרטי שלה.

וזה גם החוב של כאו"א: כאשר רואים כיצד הדור הצעיר מתחנך, מונחת על כאו"א החובה לעסוק איתם בכל כוחותיו בחינוך הכשר.

אין לעשות חשבונות כלל האם זה לפי כבודו או לא, האם ללמד ילדים אל"ף-בי"ת יכול גם אדם פשוט ממנו, והוא צריך לעסוק בדברים נעלים וכו' – כל זה הוא חשבון טוב בשנים כתיקונם, אך כאשר בוערת שריפה לא מכנסים אסיפות כדי להחליט מי יכבה אותה, אלא כאו"א עושה ככל יכולתו כדי לכבות את השריפה.

(משיחת ש"פ צו, שושן פורים, בסעודה, ה'תשי"ד - בלתי מוגה)

19 מגילה יב, א. (21 מהעשירים הכי גדולים בארה"ב.)

22 נוסח ברכה ראשונה דברכת המזון.

19 מגילה יב, א.

20 תו"א מג"א צז, א. צט, ב. ועוד.

ג. מהיכן אסתר לקחה זאת? – מהחינוך שקיבלה ("געהאדעוועט") בבית מרדכי, שמרדכי הי' יהודי של מס"נ.

– מרדכי הי' חסיד, מרדכי תיקן שחייב איניש לבסומי בפוריא עד דלא ידע, והרי למי יכולה ליפול כזו סברא לתקן תקנה ד"עד דלא ידע" לדורות, אם לא לחסיד! לפני כן, לא הי' שום מקום ע"פ שו"ע לענין ד"עד דלא ידע", אפילו שמחת יו"ט צריכה להיות במדידה והגבלה¹⁵, ורק אצל חסיד ישנו ענין של יציאה ממדידה והגבלה, ולכן תיקן מרדכי את הענין ד"עד דלא ידע" לדורות (צריכים הרי לתת נתינת מקום גם למתנגדים, אזי ישנה עצה בשו"ע¹⁶ לקיים את ה"עד דלא ידע" ע"י שהולכים לישון... אבל אמיתית הענין הוא היציאה מההגבלות).

בבית חסידי – לא מתפעלים מאמירת "לחיים" סתם באמצע השבוע ("אין א פשוט"ן מיטוואך"), ובפרט במלוה מלכה, וכל שכן בפורים.

[בעיר שבה אבא כיהן כרב, היו מנגדים רבים בגלל שהוא נהג לחזור חסידות, ומחמת החומרות וההידורים השונים שהנהיג בעיר.

פעם הלשין אחד ממנגדיו למושל, באומרו שכמה יהודים התאספו ובחרו באדם שמשתכר וקורע את בגדי האנשים – לרב!

המושל שהתפלא מאוד ע"כ שרוב היהודים בחרו בכזה סוג של רב, שלח את אחד מפקידיו לביתו של אבא כדי לראות מה קורה שם. כאשר הפקיד הגיע לבית אבא, הוא פגש אותו כשהוא יושב ולומד. כשראה שלא מונח על השולחן שום בקבוק משקה והכל הי' בסדר, התפלא הפקיד עוד יותר על מה שקורה כאן וסיפר לאבא את כל ההלשנה, ואבא אמר לו שהוא אינו יודע משום סיפור.

מה הי' באמת הסיפור? חקרו אח"כ ומצאו שכך הוה: בי"ט כסלו התוועדו, והתוועדו מאוד טוב, אבא חזר הרבה חסידות, וכולם היו במצב-רוח מאוד מרומם, והמשיכו בהתוועדות עד מאוחר בלילה.

פעם נהגו חסידים בסיום ההתוועדות לפנות בוקר, להוריד את הסירטוקים ולרקוד בלעדיהם, וגם באותו י"ט כסלו עשו כך.

בין המתוועדים הי' אחד שמשום מה לא רצה כל-כך מהר להוריד את סירטוקו, והיות שאבא שהגיע לא מזמן מליובאוויטש לא היתה לו אז דאגת הפרנסה, והי' במצב-רוח מרומם – אזי הוא "עזר" לו להוריד את הסירטוק, ומה שקרה זה שהשרוול נשאר אצל אבא והסירטוק אצלו...^[17]

[בחזרה לענייננו:] מרדכי חינך את אסתר שכשמדובר בגזירה על יהודים אין לעשות חשבונות כלל ויש לילך במס"נ. כאשר נגזרה הגזירה אמרו מרדכי ואסתר – יהודים, צומו בפסח!¹⁸ כיון שבשעת הגזירה לא התחשבו בדיון של פסח, וכך גם אסתר עצמה, העמידה את חייה בסכנה והלכה לאחשורוש.

15) ראה רמב"ם ה"י יו"ט פ"ו הכ"א. שו"ע אדה"ז
 16) ראה מגילה טו, א. אסתר"ר פ"ח, ז. פרקי דר"א פ"ג.
 17) ראה גם שיחת ש"פ תשא תשמ"ה.
 18) ראה מגילה טו, א. אסתר"ר פ"ח, ז. פרקי דר"א פ"ג.

ראש טוב ויודע טוב ללמוד – הוא לא ישב בסנהדרין! הענין של הסנהדרין הוא שנדרשת סמיכה, לא מובא באף מקום שעשו להם בחינה לפני הסמיכה⁴⁸, ה"בחינה" היתה שנהגו לקרוא לו ולסמוך אותו (אפי' לא בידים וכפי הפירוש בזה), ולומר לו "רבי יתקרי"⁴⁹ או שאר תוארים שנתנו בכל דור ודור, ומאז הי' יכול לפסוק דינים עם כל ההגדרות וכל הענינים הקשורים לסמיכה⁵⁰.

מי הי' יכול לסמוך – לא החכם הגדול ביותר ולא הנבון הגדול ביותר, אלא התנאי הראשון – שיש לו סמיכה מזה שלפניו, וזה שלפניו נסמך מהקודם אליו עד **משה רבינו**.

ו. מה היתה מעלתו ("אויפטו") של משה רבינו – שהוא הי' "עניו מכל האדם אשר על פני האדמה"⁵¹, ו"משה קיבל תורה מסיני"⁵²,

משה רבינו הי' יהודי אמיתי, "מדת אמת" ראה⁵³ – משה רבינו ראה את מדת האמת, ראה את י"ג מדות הרחמים⁵⁴, וזה הי' ענינו של משה.

עד כדי כך שאפילו קרח שחלק על כל הענינים, אבל לאחר שקלט את האמת ותפס את המציאות האמיתית – הוא ביטא זאת באומרו: "משה אמת (ובמילא מובן) ותורתו אמת"⁵⁵! ויותר מזה לא נזקק לשום ביאורים. הוא לא אמר ש"משה קיבל תורה מסיני",

48) אף שמוכן שהי' צ"ל אצלו כו"כ מעלות (ראה רמב"ם שם רפ"ב) אבל לא "אז" בחנו אותו.

49) ראה שם פ"ד ה"ב.

50) לשלימות הבי' בזה – ראה שיחת ש"פ כי תשא תשל"א ס"ה (שיחוק"ק תשל"א ח"א ע' 590 ואילך).

51) בהעלותך יב, ג.

52) אבות רפ"א. ולכאור' הכוונה – זוהי הסמיכה "מסיני", ולמה אפשר למשה לתת סמיכה – מכיון שהוא "עניו מאד", כבסמוך.

53) סנהדרין קיא, א. שמו"ר פ"ה, י. ועוד.

54) ראה פרש"י תשא לג, יט ד"ה וקראתי.

55) נתחומא קרח יא. וראה ב"ב עד, א. סנהדרין קי, טע"ב. במדב"ר פ"ח, כ.

לא אמר שהוא ראה שמושה נביא "ולא קם נביא עוד בישראל כמשה"⁵⁶ – אלא המעלה שקרח ראה במשה היא שהוא **אמת**, וכיון שמדובר באמת – לא משנה איך היא מסתדרת אצלך, אלא צריכים לדעת מהי המציאות.

כיצד ניתן לדעת מהי המציאות? ע"פ שכל אכן לא ניתן לדעת, אלא רק כפי שאומר במדרש⁵⁷ פתי יאמין לכל דבר – זה משה.

דלכאורה, משה רבינו הי' חכם, ובגלל זה היתה לו היכולת לתת את התורה שעלי' כתוב "היא חכמתכם ובינתכם לעיני העמים"⁵⁸, ומוכרח שתעבור ע"י אחד כזה שזהו ענינו (חכם ונבון) – ע"י **משה**, ובפרט כמבואר בקבלה וחסידות⁵⁹, שמושה זה אותיות "ש'-מ"ה" ("מה שמו ומה שם בנו"⁶⁰), עם כל אריכות הביאור שמושה ענינו חכמה⁶¹,

וא"כ, כיצד אומרים שמעלתו של משה היא "פתי יאמין לכל דבר"?

אלא הביאור בזה⁶²: דוקא מצד זה שמושה הי' חכם, הוא הגיע לידי החלטה בשכל שחכמה היא דבר מוגבל!

אלא שזה עצמו עדיין לא מכריח ש"יאמין לכל דבר", אך בשעה שמדובר לגבי **הקב"ה**, אזי – "פתי יאמין לכל דבר", כאן משה לא הי' מציאות כלל, שלכן אמר "ונחנו מה"⁶³, ענינו של "מה" שאינו מציאות כלל.

ז. ובזה יובן הענין דסמוכין איש מפי איש עד משה רבינו:

כאשר **משה** הוא ה"סומך" – הנסמך הינו

56) ברכה לד, י.
 57) ראה שמו"ר רפ"ג. וראה סה"מ מלוקט ח"א ע' שנו.
 58) ואתחנן ד, ו.
 59) ראה לקו"ת מטות פב, א. ועוד.
 60) ל' הכתוב – משלי ל, ד. וראה אוה"ת נ"ך ח"א עה"פ (ע' תקלו ואילך) דקאי על משה. וש"נ.
 61) ראה לקו"ש ח"י"ז ע' 4 הע' 28.
 62) ראה סה"מ מלוקט שם.
 63) בשלח טז, ז-ח.

"תלמיד" משה, וגם מקבל ממה, ואזי ביכולתו להיות חבר בסנהדרין, וכדלקמן.

בסנהדרין היו ג' שורות, ובשורה גופא היו חילוקי דרגות באופן ישיבתם, ובמילא היו כמה דרגות בהבנה והשגה בין אותם ע"א איש.

אך דבר אחד הי' לכולם בשוה – סמוכין איש מפי איש עד משה רבינו!

שכן, בשעה שהיו צריכים לפסוק דין, אם באופן ד"אחרי רבים להטות"⁶⁴ (או באופן שזקוקים לרוב של שנים או יותר כו') – היו כולם שוים.

בדיני נפשות אופן השאלה הוא ש"מתחילין מן הצד"⁶⁵ (מן הקטנים שבהן⁶⁶), כי אם מתחילים בשורה הראשונה (בגדול) הרי הבא אחריו לא יכול לומר אחרת, מאחר והקודם גדול ממנו –

אבל גם בדיני ממונות וכן בטומאות וטהרות, שבהם הסדר בתורה הוא ש"מתחילין מן הגדול"⁶⁶, הרי לבסוף בחישוב הרוב והמיעוט, אע"פ שזה ישב בתחילת השורה הראשונה וזה ישב בסוף השורה האחרונה – לא נחשב אף אחד מהם יותר מאחד או פחות מאחד.

ולכאורה אינו מובן, הרי בחכמתם הי' חילוק גדול?

אלא, כיון ששני חברי הסנהדרין (הראשון והאחרון) וכל אלו שביניהם, בנוגע לענין דסמוכין איש מפי איש עד משה רבינו הם שוים – לכן גם בנוגע לפסיקת דין הם שוים.

וכידוע שכדי לפסוק דין נוגע שיהי' "וה'

עמו"⁶⁷, כפי שהגמ' בסנהדרין אומרת⁶⁸ ש"הלכה כמותו" תלוי' בזה ש"ה' עמו", ובשביל שיהי' "ה' עמו" צריכים להיות סמוכין מפי משה, שמשה לא הי' מציאות לעצמו אלא כל מציאותו שהוא "עבד ה'", ועי"ז ניתנה "תורת משה"⁶⁹, ותיכף מסבירים מדוע (נקראת התורה "תורת משה") – כיון שמשה הי' "עבדי".

וכשם שאומרים בנוגע לעבד "מה שקנה עבד קנה רבו"⁷⁰, ומפרש הרשב"א⁷¹ שאין הכוונה שקודם קונה העבד, שהוא מציאות בפ"ע, ולאחר מכן קונה רבו – אלא **מלכתחילה** "קנה רבו" מכיון שהעבד אינו מציאות בפ"ע כלל –

[עד"ז משה:]: ישנה **מציאות**, ומציאות **גדולה ביותר**, עד כדי כך ש"קיבל תורה מסיני ומסרה ליהושע וכו'", אבל מהי המציאות שלו – כל מציאותו **הוא עבד**, עבד ה', ובמילא הוא **מציאות ה'**.

שכן **"אנכי** עומד בין ה' ביניכם", כיון שאין בזה שום הפסק – כל מציאותו היא הקב"ה ("זיין גאנצע מציאות איז דער אויבערשטער")!

וזה הי' ענינו של מרדכי, ואח"כ הוא יכול הי' להמשיך א"ז מה"איש יהודי הי'" **לכל** דורו, שיתנהגו באופן **שכל-אחד** מהם יוכל להקרא בשם "יהודי", ללא שום חילוק מאיזה שבט.

[. .] ומרדכי המשיך זאת בכאור"א מישראל בכל הדור ההוא, וכמדובר לעיל שהענין דפורים נמשך אח"כ בכל הדורות כולם. ■

68 צג, ב.

69 מלאכי ג, כב.

70 קידושין כג, ב. פסחים פח, ב.

71 קידושין שם. וראה 'התוועדות' תשד"מ ח"א ע'

520 ואילך.

64 משפטים כג, ב.

65 רמב"ם הל' סנהדרין פ"א ה"ו.

66 פרש"י משפטים כג, ב.

67 שמואל א טז, יח.

אסתר קיבלה חינוך חסידי

תרגום חפשי ללשון הקודש - בעריכת מערכת "יחי המלך" ו"שיחות קודש"

א. כתוב בתניא¹ ש"אינה דומה שמיעת דברי מוסר לראי' וקריאה בספרים", לכן בהזדמנות זו אחזור עוד הפעם בעל פה על ענין שכבר כתבתי אודותיו במכתב:

הגם שנשים פטורות ממצות עשה שהזמן גרמא², אבל במועדים דפסח, חנוכה ופורים גם נשים מחוייבות³, כיון שלמועדים אלו ישנה שייכות גם אליהן.

אך מכל-מקום, ישנו חילוק בין פורים לפסח וחנוכה: בפסח וחנוכה הנשים הן טפלות, כמו שמובא הלשון⁴ "אף הן היו באותו הנס", משא"כ בפורים **שעיקר הנס הי' ע"י אסתר**⁵, וכל המגילה נקראת על שמה – מגילת אסתר⁶.

והטעם לזה הוא, כי בפורים הרי "וקבל היהודים את אשר החלו לעשות"⁷, בפורים הי' גמר וקיום הדבר דמתן תורה⁸, אזי כשם שקודם מתן תורה כתוב⁹ "כה תאמר לבית יעקב" – "אלו הנשים"¹⁰, ולאחר-מכן "ותגיד לבני ישראל", כך גם בפורים, שבו הוא גמר וקיום הדבר דמתן תורה, שהעיקר הם הנשים, ולכן גם בגשמיות ההצלה באה ע"י אסתר.

ב. כיצד אסתר הצילה את היהודים – על-ידי הליכתה במסירות נפש. כאשר אסתר שמעה שישנה גזירה על בני"אזי "ותתחלחל המלכה"¹¹, הגם שהגזירה לא נגעה לה משום שהיתה בבית המלך ועד המשתה השני אחשוורוש כלל לא ידע שהיא יהודי', אעפ"כ כשאסתר שמעה שישנה גזירה על היהודים אז "ותתחלחל המלכה", זה "תפס" אותה והיא הלכה לבטל את הגזירה במסירת נפש.

הליכתה של אסתר לאחשוורוש הרי היתה כרוכה בסכנת נפשות, שהרי "ואני לא נקראתי לבוא אל המלך זה שלשים יום"¹², וא"כ בודאי שהיתה זו סכנה, וע"פ דין אסור הי' לה להעמיד את עצמה במצב כזה, כי ע"פ דין אסור למסור את הנפש בשביל השני,

[באם היתה שואלת אצל רב "מתנגד" האם לילך, בטח הי' פוסק שאסור, היות וע"פ שו"ע צריכים לשמור על הרמ"ח אברים ושס"ה גידים¹³, זוהי מצות "ונשמרתם מאוד לנפשותיכם"¹⁴; רק המזל הי' שהיא לא הלכה לשאול...]

אך אסתר לא חשבה האם מותר או אסור, כאשר דובר אודות גזירה על היהודים – היא הלכה אסתר במסירות נפש.

1) ב"הקדמת המלקט".

2) קידושין כט, א.

3) פסחים מג, ב. קח, א. שבת כג, א. מגילה ד, א.

4) פסחים קח, ב. שבת שם.

5) תוד"ה שאף הן – מגילה שם.

6) בבא בתרא יד, ב.

7) אסתר ט, כג.

8) ראה תו"א מג"א צו, ג. סה"מ תרפ"ז ע' קי ואילך.

9) יתרו יט, ג.

10) מכילתא ופרש"י עה"פ. שמו"ר פכ"ח, ב.

11) אסתר ד, ד.

12) שם, יא.

13) רמב"ם הל' דעות פ"ד ה"א. שו"ע אדה"ז הל' שמירת הגוף ונפש.

14) ואתחנן ד, טו. וראה חדא"ג מהרש"א ברכות לב,

ב.

